

URL: <https://www.echr.com.ua/translation/sprava-murtazaliyeva-proti-rosi%D1%97-pres-reliz/>

2. Case of Dridi v. Germany, 26.07.2018 (App. no. 35778/11) URL: [https://hudoc.echr.coe.int/eng#{%22tabview%22:\[%22document%22\],%22itemid%22:\[%22001-184816%22\]}](https://hudoc.echr.coe.int/eng#{%22tabview%22:[%22document%22],%22itemid%22:[%22001-184816%22]})
3. Case of Lambin v. Russia, 21.11.2017 (App. no. 12668/08) URL: [https://hudoc.echr.coe.int/eng#{%22tabview%22:\[%22document%22\],%22itemid%22:\[%22001-178745%22\]}](https://hudoc.echr.coe.int/eng#{%22tabview%22:[%22document%22],%22itemid%22:[%22001-178745%22]})
4. Case of Mikhaylova v. Ukraine, 06.03.2018 (App. no. 10644/08) URL: [https://hudoc.echr.coe.int/eng#{%22tabview%22:\[%22document%22\],%22itemid%22:\[%22001-181381%22\]}](https://hudoc.echr.coe.int/eng#{%22tabview%22:[%22document%22],%22itemid%22:[%22001-181381%22]})
5. Case of Rodionov v. Russia, 11.12.2018 (App. no. 9106/09) URL: [https://hudoc.echr.coe.int/eng#{%22itemid%22:\[%22001-188271%22\]}](https://hudoc.echr.coe.int/eng#{%22itemid%22:[%22001-188271%22]})

Ключові слова: достатній час, необхідні можливості, захист, ЄСПЛ, обвинувачений, Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод.

Ключевые слова: достаточное время, необходимые возможности, защита, ЕСПЧ, обвиняемый, Конвенция о защите прав человека и основных свобод.

Key words: adequate time, adequate facilities, defence, ECtHR, accused, Convention for the Protection of Human Rights and Fundamental Freedoms.

МОГИЛА ВАДИМ СЕРГІЙОВИЧ

Національний університет «Одеська юридична академія»,
аспірант кафедри кримінального процесу

ПРОБЛЕМНІ ПИТАННЯ ВИЗНАЧЕННЯ ЛОКАЛЬНОГО ПРЕДМЕТУ ДОКАЗУВАННЯ ПРИ РОЗГЛЯДІ СЛІДЧИМ СУДДЕЮ КЛОПОТАННЯ ПРО ПРОВЕДЕННЯ ОБШУКУ (ЗА Ч. 3 СТ. 233 КПК УКРАЇНИ)

Частиною 3 ст. 233 КПК України передбачено такий різновид судового контролю, як легалізація результатів проникнення до житла чи іншого володіння особи у невідкладних випадках. Слідчий суддя розглядає клопотання про проведення обшуку після проникнення до житла чи іншого володіння особи у порядку ч. 3 ст. 233 КПК України згідно з вимогами статті 234 КПК України, перевіряючи, крім іншого, чи дійсно були наявні підстави для проникнення до житла чи іншого володіння особи без ухвали слідчого судді. Проте, ст. 234 КПК України була піддана істотним трансформаціям у зв'язку із набуття чинності Законом України № 2147-VIII від 03.10.2017 р., а тому слід дослідити, як положення ст. 233 та 234 КПК України натепер корелюються між собою.

Вимоги до клопотання слідчого, прокурора передбачені ч. 3 ст. 234 КПК України. Клопотання у порядку ч. 3 ст. 233 КПК України без будь-яких особливостей буде містити відомості, передбачені п.п. 1, 2, 3, 5, 6 ч. 3 ст. 234 КПК України. Житло чи інше володіння особи або частину

житла чи іншого володіння особи, буде вказувати *post factum*, оскільки обшук вже було проведено. Індивідуальні або родові ознаки речей, документів, іншого майна або осіб, яких планується відшукати, а також їхній зв'язок із вчиненим кримінальним правопорушенням як елемент мотивування клопотання слідчого, прокурора матиме особливості у аспекті того, що будуть вказані лише ознаки речей, документів, іншого майна, які вилучено, або дані осіб, яких виявлено та затримано.

Фактична підстава для обшуку у літературі тлумачиться як наявність достатніх відомостей, що вказують на можливість досягнення його мети. До них, зокрема, можна віднести достатні відомості про те, що знаряддя кримінального правопорушення або майно (речі й цінності), здобуте у результаті його вчинення, а також інші предмети і документи, що мають значення для розкриття правопорушення чи забезпечення цивільного позову, відомості про обставини вчинення кримінального правопорушення знаходяться у певному приміщенні або місці чи в якій-небудь особи. Обшук проводиться також і в тому випадку, коли є достатні дані про те, що у певному приміщенні або місці знаходяться розшукувані особи, трупи чи тварини [1, с. 309]. Проте, у даному випадку ці підстави не зазначаються, оскільки вони трансформуються у підстави проникнення до житла чи іншого володіння особи без ухвали слідчого судді, а саме невідкладні випадки, пов'язані з врятуванням життя людей та майна чи з безпосереднім переслідуванням осіб, які підозрюються у вчиненні злочину. Проте, має бути зазначена відсутність добровільної згоди особи, яка ними володіє (оскільки наявність такої згоди виключає необхідність подальшого звернення із клопотанням).

Такі відомості, які обґрунтовують того, що доступ до речей, документів або відомостей, які можуть у них міститися, неможливо отримати органом досудового розслідування у добровільному порядку шляхом витребування речей, документів, відомостей відповідно до частини другої статті 93 цього Кодексу, або за допомогою інших слідчих дій, передбачених цим Кодексом, а доступ до осіб, яких планується відшукати, – за допомогою інших слідчих дій, передбачених цим Кодексом – не можуть за своєю сутністю бути застосовані при розгляді клопотання у порядку ч. 3 ст. 233 КПК України, адже передбачене цим положенням проникнення як таке виключає можливість застосування наведеного алгоритму, адже випадки проникнення є невідкладними, і такими, що іншими засобами у такій ситуації діяти неможливо.

Слідчий суддя відмовляє у задоволенні клопотання про обшук, якщо прокурор, слідчий не доведе наявність достатніх підстав вважати, що: 1) було вчинено кримінальне правопорушення; 2) відшукувані речі і документи мають значення для досудового розслідування; 3) відомості, які містяться у відшукуваних речах і документах, можуть бути доказами під час судового розгляду; 4) відшукувані речі, документи або особи знаходяться у зазначеному в клопотанні житлі чи іншому володінні особи; 5) за встановлених обставин обшук є найбільш доцільним та ефективним способом відшукування та вилучення речей і документів, які

мають значення для досудового розслідування, а також встановлення місцезнаходження розшукуваних осіб, а також заходом, пропорційним втручанням в особисте і сімейне життя особи (ч. 5 ст. 234 КПК України). Обставини, передбачені п.п. 1-4, з певними особливостями розгляду *post factum*, застосовні до розгляду клопотання про проведення обшуку у порядку ч. 3 ст. 233 КПК України. Обставина, передбачена п. 5, має розглядатися у аспекті оцінки пропорційності втручання [детальніше див.: 2, с. 22-25]. Тобто обставина, передбачена п. 5, має розглядатися у аспекті необхідності втручання. І лише після перевірки необхідності втручання може розглядатися питання стосовно того, чи мають відшуквані речі і документи мають значення для досудового розслідування та те, чи відомості, які містяться у відшукуваних речах і документах, можуть бути доказами під час судового розгляду.

Частина 3 ст. 233 КПК України містить формулювання «перевіряючи, крім іншого, чи дійсно були наявні підстави для проникнення до житла чи іншого володіння особи без ухвали слідчого судді». Проте, така норма з урахуванням трансформацій ст. 234 КПК України видається неповною, адже не враховує різницю у локальних предметах доказування по ст. 234 КПК України та ст. 233 КПК України.

Тому у силу специфіки клопотання про проведення обшуку у порядку ст. 233 КПК України, локальний предмет доказування має бути триелементним: у межах першого елементу мають перевірятися відповідність клопотання вимогам КПК України у частині п.п. 1, 2, 3, 5, 6 ч. 3 ст. 234 КПК України, а також те, що відшуквані речі, документи або особи знаходилися у зазначеному в клопотанні житлі чи іншому володінні особи; у межах другого елементу мають перевірятися необхідність втручання (наявність невідкладних випадків; відсутність добровільної згоди; те, що за встановлених обставин проникнення до житла чи іншого володіння особи було єдино можливим ефективним способом врятування життя людей, врятування майна, затримання осіб, які підозрюються у вчиненні злочину); у межах третього елементу мають перевірятися зв'язок відшуканих речей, документів, іншого майна або осіб, із вчиненим кримінальним правопорушенням (тобто те, що відшуквані речі і документи мають значення для досудового розслідування; а відомості, які містяться у відшукуваних речах і документах, можуть бути доказами під час судового розгляду). Для задоволення клопотання ці елементи мають бути кумулятивними. Невстановлення попереднього елементу виключає можливість подальшого встановлення наступних елементів.

Список використаної літератури:

1. Кримінальний процес: підручник / [О.В. Капліна, О.Г. Шило, В.М. Трофіменко та ін.] / за заг. ред. О.В. Капліної, О.Г. Шило – Х.: Право, 2018. – 584 с.
2. Гловюк І.В. Пропорційність та механізм кримінально-процесуального регулювання: теорія і практика // Кримінальний процесуальний кодекс 2012 року: ідеологія та практика правозастосування: колективна моног-

рафія / За заг. ред. Ю.П. Аленіна; відпов. за вип. І.В. Гловюк. – Одеса: Видавничий дім «Гельветика», 2018. – 1148 с. – С. 12-39.

Ключові слова: проникнення до житла чи іншого володіння особи, обшук, слідчий, прокурор, слідчий суддя, клопотання.

Ключевые слова: проникновение в жилище или иное владение лица, обыск, следователь, прокурор, следственный судья, ходатайство.

Key words: entering home or any other possession of a person, search, investigator, public prosecutor, investigating judge, ruling.

НЕМЧИНОВ ЄВГЕН СЕРГІЙОВИЧ

Національний університет «Одеська юридична академія»,
аспірант кафедри кримінального процесу,
прокурор відділу прокуратури Дніпропетровської області, юрист 1 класу

ЩОДО ПРОЦЕСУАЛЬНИХ АСПЕКТІВ ЗАСТОСУВАННЯ СПЕЦІАЛЬНОЇ КОНФІСКАЦІЇ

Корупційні злочини – є кримінальними правопорушеннями, що відрізняються підвищеним рівнем суспільної небезпеки, яка проявляється в настанні незворотних змін у державному та суспільному управлінні. Таким чином, правовий порядок запобігання та розслідування таких злочинів постійно зазнає змін, що обумовлено необхідністю підвищення рівня ефективності боротьби з корупційними правопорушеннями.

Важливим здобутком для удосконалення порядку боротьби з корупцією в нашій державі стала ратифікація Верховною Радою України у 2006 році Кримінальної конвенції про боротьбу з корупцією 1999 року та Конвенції Організації Об'єднаних Націй проти корупції 2003 року, цілями яких було сприяння вжиттю й посиленню заходів, спрямованих на більш ефективне й дієве запобігання корупції та боротьбу з нею.

З метою приведення антикорупційного законодавства України до міжнародних стандартів захисту суспільства від корупції Верховна Рада України у 2015 року прийняла Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо забезпечення діяльності Національного антикорупційного бюро України та Національного агентства з питань запобігання корупції» [2], яким, з поміж іншого, текст статті 368-2 Кримінального кодексу України (далі – КК України) викладено в новій редакції. Окрім того, ч. 9 ст. 100 Кримінального процесуального кодексу України (далі – КПК України) доповнено п. 6-1 наступного змісту: «6-1) майно (грошові кошти або інше майно, а також доходи від них) засудженого за вчинення корупційного злочину, легалізації (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом, його пов'язаної особи конфіскується, якщо в суді не підтверджено законність підстав набуття прав на таке майно. Пов'язаними особами засудженого